

Gent, 5 oktober 2018

Aan: de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR)

Geachte Rectoren,

In naam van de ondertekenaars (in bijlage) sturen wij u een oproep om aan de noodkreet vanuit de Palestijnse Birzeit Universiteit gehoor en weerklank te geven en een krachtig signaal uit te sturen tegen het feit dat de Israëlische autoriteiten de universiteiten en hogescholen in de Bezette Palestijnse Gebieden steeds verder internationaal isoleren en aldus de academische vrijheid van onze collega's beknotten.

Op 12 juli jl., inderdaad, heeft Prof. Abdullatif Abuhijleh, uw collega-rector van de Birzeit University (hierna BZU), zich tot de internationale gemeenschap gericht met de dringende oproep die academische vrijheid in Palestina te helpen verdedigen (zie de Engelstalige tekst aan het slot van deze brief als bijlage 1 bij de email).

In zijn noodkreet klaagt Rector Abuhijleh de nefaste gevolgen aan – niet enkel voor de BZU maar voor alle Palestijnse universiteiten en hogescholen¹ – van Israël's steeds maar restrictiever beleid inzake toegang tot en verblijf in de Palestijnse gebieden, die onder zijn volledige controle staan.² Aan een toenemend aantal kandidaat-docenten en -medewerkers met een internationaal paspoort wordt een inreisvisum (een B2 bezoekersvisum) geweigerd; voor wie reeds in Palestina werkzaam is, ongeacht hoe lang, wordt het steeds moeilijker gemaakt een verlenging van zijn of haar vergunning te verkrijgen. Het geval van Prof. Roger Heacock en zijn vrouw Dr. Laura Wick die na 35 jaar in Palestina geleefd en gewerkt te hebben, twee maanden geleden gedwongen waren te vertrekken, is daarvan een schrijnend voorbeeld.³

Reeds enige tijd botsen buitenlandse academici op bewuste tegenwerking vanwege de Israëlische grensautoriteiten,⁴ maar sedert 2017 is de situatie dramatisch verslechterd. Aanvragers worden geconfronteerd met een alarmerende escalatie van ondoorzichtige, onredelijke en steeds veranderende vereisten en beperkingen.⁵ Volgens ambtenaren van de Palestijnse Commissie voor Civiele Aangelegenheden is het aantal door Israël toegestane verlengingen voor internationaal academisch personeel gedaald van 70 procent in 2017 naar ongeveer 10 procent in de eerste helft van 2018. De duur zelf van zulke visa is ingekort tot drie maanden – een periode die absoluut ontoereikend is, uiteraard, voor een volledig academiejaar. Volgens een bevraging door het Palestijnse Ministerie van Onderwijs en Hoger Onderwijs bij acht universiteiten heeft tijdens de afgelopen twee academiejaren meer dan de helft van hun internationale staf te lijden gehad van willekeurige afwijzingen en restricties. Academische programma's en structuren zijn als gevolg daarvan ernstig verstoord en universiteiten kunnen steeds moeilijker internationale expertise aantrekken. Het aantal internationale academici aan Palestijnse universiteiten is flink geslonken.

Vanaf haar ontstaan in de middeleeuwen behoort internationalisme – de vrije mobiliteit en samenwerking van studenten en docenten uit diverse steden, regionen en landen – tot het

DNA zelf van de universiteit. In de gemonialiseerde context van de 21ste eeuw is de aanwezigheid van een internationale staf meer dan ooit een hoeksteen en voorwaarde voor academische voortreffelijkheid. In Israël hebben universiteiten en onderzoekscentra hun algemeen erkende uitmuntendheid net verworven dankzij internationale samenwerking én ondersteuning (zie bv. hun participatie aan de Europese meerjarenprogramma's voor onderzoek en innovatie, zoals Horizon 2020). Datzelfde Israël verhindert door zijn toegangsbeleid dat ook de onderworpen Palestijnen de volle intellectuele en wetenschappelijke vruchten kunnen plukken van internationale samenwerking en uitwisseling. Let wel, de mobiliteit in *beide* richtingen wordt tegengewerkt: ook Palestijnse studenten en onderzoekers die, vaak dankzij een externe beurs, in het buitenland willen studeren, een congres bijwonen, enz., ervaren de grootste problemen om een uitreisvisum te bekommen.⁶

Israëls beleid schendt de academische vrijheid van de Palestijnse instellingen, hun docenten en studenten. Door de Israëlische discriminaties en disrupties⁷ is hier het menselijke grondrecht op onderwijs en toekomstgerichte wetenschappelijke vorming in het geding. Terecht wijst rector Abuhijleh op de internationale verplichtingen waaraan de Israëlische staat zich zou moeten houden: de Vierde Conventie van Genève (1949) betreffende militaire bezetting,⁸ de internationale conventies zoals het Internationale Verdrag over Economische, Sociale en Culturele Rechten (1966)⁹ alsook het recht op onderwijs gewaarborgd door Art. 26 van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens en door Art. 28 van de Conventie over de Rechten van het Kind (1990).

Ten slotte hoeft het niet te verbazen dat de rector van de BZU als eerste de alarmklok luidt. De BZU is niet enkel een van de grootste Palestijnse universiteiten¹⁰ maar vermoedelijk ook de meest internationaal georiënteerde instelling.¹¹ Zij wordt dan ook het zwaarste getroffen door Israëls discriminerende politiek: op 8 juni 2018 nog werd aan zeven internationale medewerkers – een derde van haar internationale staf – een visumverlenging geweigerd; verschillende anderen waren al eerder door Israël gedwongen Palestina te verlaten.

We moeten ons samen met rector Abuhijleh rekenschap geven van de desastreuze gevolgen op korte en lange termijn. De bijdrage van professoren en onderzoekers uit het buitenland is cruciaal, zegt hij “niet enkel voor het blijvend kunnen aanbieden van kwaliteitsonderwijs aan de BZU, maar ook voor de ontwikkeling op langere termijn van het Palestijnse hoger onderwijs.” Indien het Israëlische obstructiebeleid wordt voortgezet, “zullen de Palestijnse universiteiten, waaronder de Birzeit University, nog verder geïsoleerd geraken van de mondiale academische gemeenschap. Ons vermogen om onderwijs van wereldklasse te bieden zal nog verder in gevaar komen indien we de internationale perspectieven, diverse professionele ervaringen en vaardigheden van hoog niveau verliezen die van cruciaal belang zijn voor het Palestijnse academische leven en de campusomgeving als geheel.” Aansluitend bij andere repressieve maatregelen op het vlak van cultuur en toekomstgericht onderwijs, lijkt het de bezetter erom te doen Palestina intellectueel en wetenschappelijk te herleiden tot een achterstandsgebied, zonder toekomstperspectieven voor haar jeugd, en dus voor haar bestaan als natie.

Geachte rectoren, uit academische solidariteit met de getroffen zusterinstellingen in Palestina vragen wij dat de Vlaamse universiteiten een krachtig signaal zouden geven. Ten eerste dat u contact opneemt met uw collega van de BZU om blijk te geven van uw begrip en steun (contactgegevens onder de Birzeit Oproep. Ten tweede vragen wij jullie een open brief te ondertekenen waarmee we onze afkeuring voor het internationaal isoleren van de Palestijnse universiteiten door de staat Israël publiekelijk uitdrukken. Die afkeuring zou ook rechtstreeks of onrechtstreeks kenbaar gemaakt worden aan de Israëlische beleidsmakers. Een draftversie van zulke open brief vindt u in bijlage 2.

Een rector die van zijn of haar eigen instelling een “*waarachtig internationale universiteit*” wil maken, kan, denken wij, enkel geschokt zijn wanneer deze terechte aspiratie om politieke redenen ontzegd wordt aan andere universiteiten in de wereld. Daarom hopen we op uw volle steun.

De initiatiefnemers,

Karel Arnaut (KU Leuven), Eva Brems (UGent), Lieven De Cauter (KU Leuven), Herman De Ley (UGent)

Bijlage 1: Oproep van Prof. Abdullatif Abuhijleh, rector van Birzeit University (12/7/2018):

Birzeit University condemns breach of academic freedom after academics forced to leave Palestine

Since the beginning of the current academic year (2017-2018), scores of foreign passport holders, many of Palestinian origin but without residence documents, living and working in the occupied Palestinian territory have been denied entry in the country, or have had their visa renewal applications refused by the Israeli authorities. At Birzeit University alone, we have 15 foreign passport-holding faculty members whose requests for visa renewals have been refused or significantly delayed.

These faculty members have full-time status, work in all the various faculties on our campus, and include senior faculty and department chairpersons. Our faculty who are currently under threat teach in the BA, MA, and Ph.D. programs at Birzeit University, are members of university committees, and serve the larger Palestinian community through public seminars and lectures. Already some professors have been forced to leave the country; including one from the Department of English and Literature, and a professor of European History at the Ibrahim Abu Lughod Institute for International Studies who has devoted his entire academic career to Palestine and the university for the past four decades.

These international professors play a critical role not only in the ongoing provision of quality education at Birzeit University but also in the long-term development of Palestinian higher education. If this policy continues, Palestinian universities, including Birzeit University, will be further isolated from the global academic environment. Our ability to deliver a world class education will be further compromised if we lose the international perspectives, diverse professional experiences and high-level skills these faculty members crucially bring to Palestinian academic life and the campus environment as a whole. In the global academic environment of the 21st Century, having an internationally diverse faculty has become a fundamental cornerstone of

academic excellence at universities worldwide. If Birzeit University and Palestinian higher education as a whole are denied the right to engage international faculty members, what is ultimately being denied is our right to deliver a quality and standard of education that meets the accepted global norm.

The right to education is a fundamental human right as established in Article 26 of the Universal Declaration of Human Rights. That article simultaneously underlines the critical link between education and the furthering of global perspectives, understanding and connection between diverse peoples and nations:

"Education shall be directed to the full development of the human personality and to the strengthening of respect for human rights and fundamental freedoms. It shall promote understanding, tolerance and friendship among all nations, racial or religious groups, and shall further the activities of the United Nations for the maintenance of peace."

A long line of UN Security Council and General Assembly resolutions, and rulings of the International Court of Justice affirm Israel's obligation to exercise its responsibility as the occupying power in West Bank, including East Jerusalem, and the Gaza Strip in accordance with international humanitarian law (including The Hague Convention of 1907 and the Fourth Geneva Convention of 1949) as well as applicable international human rights law. Israel is obligated by international law to both protect and facilitate the functioning of Palestinian civil institutions, including higher education. All states that are signatories to these resolutions also bear a responsibility to ensure that Israel exercises its obligations towards Palestinian education under international law; including that it exercises its control over the entry and presence of foreign academics in a manner that avoids unnecessary harm to Palestinian higher education and to the occupied population's fundamental right to education.

We call on everyone - including governments, institutions, academics, and associations - to decry these policies, protect our fundamental right of academic freedom at Birzeit University and for all Palestinian higher education.

**President Abdullatif Abuhijleh,
+970 2 2982008
office.president@birzeit.edu**

Bijlage 2: Voorstel tot open brief

Halt aan de academische verstikking van de Palestijnse gebieden

Terwijl Israël sinds 1994 lid is van de UEFA en sindsdien meedraait in de voorrondes van het Europees Kampioenschap, beperkt het de bewegingsvrijheid van zijn Palestijnse voetbalspelers en officials, verstoort het de invoer van hun voetbalmateriaal en belemmert het de bouw van sportaccommodatie in de Palestijnse Gebieden.

Terwijl Israël zich warmloopt voor de organisatie van het Eurovisiesongfestival in 2019, vormen Palestijnse muzikanten, theatermakers, schrijvers en cartoonisten het mikpunt van vervolging, pesterijen en broodroof.

Terwijl Israël kan meedingen voor middelen uit de grote Europese onderzoekfondsen zoals Horizon 2020, wordt het Palestijnse universiteiten en hogescholen steeds moeilijker gemaakt om buitenlandse docenten en onderzoekers aan te trekken of om hun eigen mensen naar het buitenland uit te sturen.

Kortom, terwijl Israël zich steeds dieper inschrijft in de Europese en dus mondiale sportieve, culturele, en academische ruimte, isoleert het de Palestijnen op elk van deze vlakken en ontnemt het hen vitale internationale groeikansen. Dat laatste is erg als het om sport of cultuur gaat, maar totaal onaanvaardbaar als het om wetenschap en hoger onderwijs gaat, aangezien het de intellectuele en technologische toekomst van een hele maatschappij hypothekeert. Dat is wat er nu te gebeuren staat in de Palestijnse Gebieden en waartegen we krachtig willen protesteren.

Als academici weten we maar al te best welk belangrijk goed internationale netwerking, communicatie en uitwisseling is. Academische mobiliteit is een wezenlijk onderdeel van iedere universitaire loopbaan of het nu gaat om deelname aan congressen of summer schools, gastdocentschappen of onderzoeksverblijven in het buitenland. Omgekeerd, weet elke universiteit of hogeschool wat de meerwaarde is van internationale mobiliteit van haar docenten en studenten. Dat merken ze sinds jaren in de Palestijnse Bezette Gebieden om de eenvoudige reden dat dit hen steeds moeilijker wordt gemaakt.

Reeds enige tijd botsen buitenlandse academici op bewuste tegenwerking vanwege de Israëlische grensautoriteiten, maar sedert 2017 is de situatie dramatisch verslechterd. Aanvragers worden geconfronteerd met een escalatie van ondoorzichtige, onredelijke en al maar veranderende vereisten en beperkingen. Dat laat zich aflezen aan het aantal door Israël toegestane verlengingen voor internationaal academisch personeel: deze zijn gedaald van 70 procent in 2017 naar ongeveer 10 procent in de eerste helft van 2018. De duur zelf van dergelijke visa is ingekort tot drie maanden – een periode die absoluut ontoereikend is, uiteraard, voor een volledig academiejaar. Als gevolg daarvan zijn academische programma's en structuren ernstig verstoord en blijft internationale expertise steeds vaker weg van de Palestijnse universiteiten en hogescholen.

Niet enkel de bezetting van de Palestijnse gebieden is volgens internationaal recht illegaal en door een lange trieste rij resoluties van de Verenigde Naties veroordeeld, ook de manier van bezetten schendt de internationale rechtsregels. Door zijn verstikkingsbeleid ten aanzien van het hoger onderwijs en het wetenschappelijk onderzoek schendt Israël de academische vrijheid van de Palestijnse instellingen, hun docenten en studenten, en komt het menselijk grondrecht op onderwijs en toekomstgerichte vorming in het geding. Dit schendt de Vierde Conventie van Genève (1949) betreffende militaire bezetting, de internationale conventies zoals het Internationale Verdrag over Economische, Sociale en Culturele Rechten (1966) alsook het recht op onderwijs gewaarborgd door Art. 26 van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens en door Art. 28 van de Conventie over de Rechten van het Kind (1990).

De noodkreet die ons aanzet tot deze open brief en de vraag tot dringende actie, gericht aan de Belgische rectoren, kwam in juli jl. van Prof. Abdullatif Abuhijleh. Als rector van de Birzeit University – een van de grootste en meest internationaal gerichte Palestijnse universiteiten – en in naam van een vijftigtal Palestijnse instellingen van hoger onderwijs en hun meer dan 200.000 studenten, sprak hij zijn vrees uit over de toekomst van kwaliteitsonderwijs en het schrikbeeld van steeds verdergaand isolement ten aanzien van de mondiale academische gemeenschap. Hij weet waarover hij spreekt. Vanuit de Westelijke Jordaanoever waar Birzeit is gelegen, doemt het dystopia van Gaza op waar de universiteiten sinds tien jaar zo goed als van de buitenwereld zijn afgesloten.

De ondertekenaars van deze open brief richten zich eerst en vooral tot alle rectoren van de Vlaamse universiteiten, om publiekelijk en gezamenlijk gehoor en weerklank te geven aan de noodkreet vanuit Birzeit Universiteit. Deze breed gedragen reactie moet vooral een signaal zijn

aan de Israëliëse autoriteiten dat de afbraak van het academische, intellectuele en wetenschappelijke leven in de Palestijnse Gebieden zich niet geluidloos zal voltrekken – en zelfs niet overstemd zal worden door het applaus van het Eurovisiesongfestival of het enthousiasme over een Europese projectsubsidie.

---

¹ De Westelijke Jordaanoever, Oost-Jeruzalem en de Gazastrook tellen samen 14 universiteiten, 1 open universiteit voor het afstandsonderwijs, 18 hogescholen en 20 universitaire centra voor de eerste cyclus. In 2015 bedroeg het aantal ingeschreven studenten 214.000, waarvan ongeveer 54% vrouwelijke en 46% mannelijke studenten (bron: het rapport *“Les universités palestiniennes sous l’occupation”* (AURDIP, le 1er juillet, 2015), <http://www.aurdip.org/les-universites-palestiniennes.html?lang=fr#nb7> .

² Israël heeft de volledige controle over de toegang tot (en het vertrek uit) de West Bank en de Gazastrook, en beschikt dus eigenmachtig over het al dan niet verlenen van visa. In tegenstelling tot sommige internationale humanitaire organisaties, beschikken de Palestijnse universiteiten (het Al-Quds Bard College uitgezonderd) niet over de mogelijkheid om in coördinatie met Israël visa te verlenen aan hun werknemers.

³ Roger Heacock was verbonden aan de BZU als voltijds hoogleraar Geschiedenis en voorzitter van het ‘Graduate Program in International Studies’; Laura Wick werkte er als verloskundige en gezondheids-onderzoekster. Zie: Rania Zabaneh, *“Foreign residents in Palestinian territories denied visa renewals. Israel is increasingly rejecting applications to renew residency visas and families face being split up”* (Al-Jazeera, July 13, 2018), <https://www.aljazeera.com/news/2018/07/foreign-residents-palestinian-territories-denied-visa-renewals-180713112441505.html> . Zie nu ook: Raja Shehadeh, *“Israeli restrictions on overseas academics are holding Palestinian universities back. A labyrinthine visa process and perverse decision-making are making life increasingly untenable for non-Palestinian academics”* (The World University Rankings, Sept 13, 2018), <https://www.timeshighereducation.com/opinion/israeli-restrictions-overseas-academics-are-holding-palestinian-universities-back> .

⁴ RTE-rapport van 2013, *“Academia Undermined: Israeli Restrictions on Foreign National Academics in Palestinian Higher Education Institutions. Report of the Campaign for the Right to Enter the Occupied Palestinian Territories”* (24 blz.). Voor de huidige situatie zie de [website van RTE](#) (Right to Enter)

⁵ Zie de omstandige protestbrief, *“Arbitrary demands on foreign national academics working in Palestinian universities.”* Op 6/8/2018 werd hij door het *“Committee on Academic Freedom”* van de Middle East Studies Association of North America (MESA) gezonden aan alle betrokken Israëliëse ministers: *“We write to you ... to express our dismay regarding the severe and unreasonable limitations imposed on foreign nationals who are faculty members at Birzeit University (BZU) and other Palestinian universities in the West Bank and Gaza.”* Zie: <https://mesana.org/advocacy/committee-on-academic-freedom/2018/08/06/arbitrary-demands-on-foreign-national-academics-working-in-palestinian-universities> .

⁶ Voor onderzoekers en studenten in de Gazastrook wordt het sedert een jaar extra moeilijk gemaakt om via de Erez Crossing naar het buitenland te reizen: als voorwaarde om aan boord te mogen van de shuttle naar de Allenby Bridge worden zij gedwongen een verbintenis te ondertekenen dat ze voor minstens een jaar niet naar Gaza zullen terugkeren. Zie: *“Gisha in letter to Gaza CLA: Stop the unlawful practice of making Gaza residents sign a commitment not to return for a year as they exit via Erez Crossing”* (Aug 9, 2017), <http://gisha.org/updates/8107> .

⁷ Zie het verslag door Brendan Ciarán Browne, (Ierse) gastdocent aan het Al Quds Bard College: *“Education under occupation: everyday disruption at a Palestinian university”* (The Conversation, Oct 14, 2015).

---

⁸ Art. 50: *“The Occupying Power shall, with the co-operation of the national and local authorities, facilitate the proper working of all institutions devoted to the care and education of children.”*

⁹ <http://www.ohchr.org/Documents/ProfessionalInterest/cescr.pdf> (door Israël ondertekend op 3 oktober 1991). Zie vooral artikel 15, par. 3: *“De staten die partij zijn bij dit verdrag verbinden zich ertoe de vrijheid te eerbiedigen die onontbeerlijk is voor wetenschappelijk onderzoek en creatieve activiteiten.”* Par. 4. *“De staten die partij zijn bij dit verdrag erkennen de voordelen die voortkomen uit de bevordering en ontwikkeling van internationale [!] contacten en samenwerking op wetenschappelijk en cultureel gebied.”*

¹⁰ Cf. bij de start van het academiejaar 2017-18 aan de BZU: *“On September 9, 2017, around 3500 new students began their journey at Birzeit University for the new academic year 2017-2018. The university welcomed a diverse group of new students, symbols of the growth of the institution, which has reached around 14,000 enrolled students”*. Zie: *“New academic year kicked off with contemporary academic programs and innovative co-curriculum initiatives”* (Sept 9, 2017), <https://www.birzeit.edu/en/news/new-academic-year-kicked-contemporary-academic-programs-and-innovative-co-curriculum>.

¹¹ *“The president talked about the achievements that the university has accomplished in the last year. ‘We are gaining increasing international recognition, and we are proud to be listed in the QS World University Rankings among 3% of the best universities in the world’”, n.a.v. dezelfde opening.*